

Amil ?lili: “?qtisadiyyat?n yeni inki?af m?rh?l?sin? q?d?m qoymas? pe?? t?hsilin? mara?? art?r?”

T?t?hsil Nazirliyinin “ASAN xidm?t”l? birg? h?yata keçirdiyi daha bir layih? “ASAN pe??” layih?si bu il d? u?urla davam edir. Öt?n il ilk d?f? keçirilm?sini baxmayaraq, böyük u?urlarla yadda qalan layih? bar?d? Pe?? T?hsili üzr? Dövl?t Agentliyinin pe?? t?hsili mü?ssis?l?rinin idar? edilm?si, keyfiyy?tini t?minat? v? monitoring? öb?sinin müdiri Amil ?lili dan??b.

- Avqustun 1-d?n “ASAN pe??” layih?si üzr? s?n?d q?bulu ba?lay?b. Öt?n bir h?ft?lik mü?ahid?l?riniz n? göst?rir?

- Öt?n ild?n ba?layan layih? ilk d?f? Azərbaycan Respublikas? ?razisind? m?hdud dair?d? h?yata keçirildi. ?lk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rin? “ASAN xidm?t” m?rk?zl?rind? q?bul apar?ld?. ?sas m?qs?d dövl?t ilk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rin? q?bulun rahat???n v? obyektivliyini t?min etm?k idi. Bu cür s?n?d q?bulu ?halinin rahat??? il? yana??, ??ffaf???n t?min olunmas?na, obyektiv q?bul prosesinin t??kilin? xidm?t ed?c?kdi. Biz bu m?qs?dimiz? nail olduq. Daxil olan müraci?tl?r göst?rir ki, bu il mara? daha yüks?k s?viyy?d?dir. Bel? ki, avqustun 1-d?n 2017-2018-ci t?tdris ili üzr?“ASAN pe??” layih?si ç?rçiv?sind? ilk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rin? s?n?d q?buluna start verilib. Art?q 2000-d?n çox qeydiyyatdan keç?n var. Bu q?d?r yüks?k fall?q mü?ahid? olunmas?nda öt?n ilin t?crüb?sinin rolunu dana bilm?rik. Y?ni, öt?n il i?tirak ed?nl?rin t?crüb?si var v? bu bar?d? çoxlar? m?lumatlıd?rlar. Art?q q?bulun n? vaxt ba?layaca??n? gözl?yirdil?r.

- Öt?n il ilk d?f? h?yata keçirilm?sini baxmayaraq, layih? u?urlarla yadda qal?b.

- ?lk növb?d? qeyd etdiyimizi kimi pe?? t?hsili mü?ssis?l?rin? ?agirdl?rin q?bulu prosesind? ??ffaf? v? v?t?ndalar?n s?n?d q?bulu prosesind? rahat müraci?t etm? imkanlı??? t?min edildi. Öt?n il yaln?z Bak? v? G?nc? ??h?rl?ri üzr? 6 min n?f?r “ASAN Pe??” layih?si üzr? s?n?d q?bulunda i?tirak etdi. Eyni zamanda, q?bul prosesinin n?tic?l?rinin t?hlili zaman? m?lum oldu ki, “ASAN Pe??” layih?si ç?rçiv?sind? qeydiyyatdan keç?rk? ilk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rin? q?bul edilm? ?agirdl?rin 25 faizinin orta attestat bal? 4 v? ondan yuxar? olub. Bu is? pe?? t?hsili mü?ssis?l?rind? mövcud ?agird kontingentinin keyfiyy?t göst?ricil?rind? olan musb?t d?yi?ikliyin t?zahürüdür.

- B?s, öt?n ilki u?urlarda q?bul prosesinin t??kili formas?n?n rolu n? q?d?rdir?

- Q?bul qaydalar?n d?yi?m?sinin rolu dan?lmazd?r. ?lav? s?n?dl?rl?b olunmad???ndan v?t?ndalar?n rahat??? t?min edildi. ?xsiyy?t v?siq?si v? ümumi v? ya tam orta t?hsil haqq?nda ?had?tnam?/attestat?n? götürüb ?hans?sa t?hsil mü?ssis?sini deyil, bir ünvana -“ASAN xidm?t” m?rk?zin? müraci?t edir v? geni? ixtisas seçimi etm?k ?ans? qazan?r. Bununla da sad?c?, ist?diy ixtisas? seçm?kl? bu sah?d? yeti?m?sini z?min haz?rlay?r. Odur ki, s?n?d q?bulundak? rahat?q, ?lav? subyektiv amill?rin olmamas? bu sah?d? böyük dönü?? s?b?b oldu.

- Bu ild?n rahat?q bir az da art?b. Layih? art?q daha geni? co?rafiyan? ?hat? edir.

- Bu il bütün “ASAN xidm?t” m?rk?zl?rind? - Bak?, G?nc?, Sumqay?t, Q?b?l?, B?rd?, Sabirabad, Masallıdak? m?rk?zl?rin h?r birind? pe?? seçm?k ist?y?nl?r üçün ??rait yaradıl?b. H?min m?rk?zl?r? ba?qa rayonlarda ya?ayanlar da müraci?t ed? bil?r. Bunun üçün m?kt?b? getm?l?rin? ehtiyac yoxdur. ?xtisaslar bar?d? nazirliyin sayt?nda da geni? m?lumat verilir. Yaxud rayonda bir “ASAN xidm?t” m?rk?zin? g?lm?kl? v?t?nda? Bak?da bird?n-bir t?11st?hsil mü?ssis?sini ixtisaslar? haqq?nda m?lumatlar ala bilir v? 10 ixtisas üzr? seçim apar?r.

- Yerl??dirilm?y?nl?r ola bil?rmi v? onlar n? ed?c?k?

- ?xtisas seçimind? ?agirdin seçdiyi ixtisas üçün ön?mli say?lan f?nl?r üzr? göst?ricil?rin? diqq?t yetiril?c?k. Haz?rda ixtisas seçimi aparıl?r? ?agirdl?rin dü?düyü ixtisas b?lli olduqdan sonra s?n?dl?rini h?min t?hsil mü?ssis?l?rin? t?qt?qdim? ed?c?kl?r. Bunun üçün 1 h?ft? vaxt veril?c?k. 20 yer ayrıl?n ixtisas üzr? 30 n?f?r s?n?d veribs?t?bii ki, yerl??dirilm?y?nl?rin olaca?? da labüddür. Tutaq ki, 20 yüks?k göst?ricili olanlar seçil?c?k, qalanlar? seçdikl?ri növb?ti ixtisaslara dü??c?k. Bu prosesd? k?narda qalanlar yaln?z m?hdud ç?rçiv?d? seçim ed?nl?r ola bil?r. M?s?l?n, “Yaln?z N?rimanov rayonu ?razisind? oxuya bil?r?m”, - deyirs?, buradak? t?hsil mü?ssis?l?rind?n d? 1 v? ya 2 ixtisas seçibs?, ?agird bu prosesd? yerl??dirilm?y? bil?r. Yerl??dirilm?y?nl?r v? bo? qalan yerl?r üçün növb?ti m?rh?l? avqustun 28-d?n sentyabr?n 7-d?k davam ed?c?k.

- Bu il t?b?iq edil?n ba?qa yenilikl?r d? var?

- ? Ot?n ilin t?cr?b?s?n?s?saslan?b?b?zi-yenilikl?r etmi?ikl? M?s?l?n, ot?n il yerl??dirildikl?ri ixtisaslar? q?bul etm?y?nl?r olurdu. Bu da ondan ir?li g?lirdi ki, ixtisas se?ilir v? bu prosesi "ASAN xidm?t" m?rk?zinin operatoru h?yata ke?irirdi. Bu il "ASAN" k?n?ll?l?ri v? Pe?? T?hsil? üzr? D?vl?t Agentliyinin n?may?nd?l?ri bu proses? c?lb olunub. Onlar ixtisas se?imind? ?agirdl?r? k?m?k edirl?r. Bu il h?r k?s? se?ib t?sdiql?tdikl?ri ixtisaslar?n siyah?s? verilir. Bundan ba?qa, ixtisas se?rk?n onlara m?kt?bl?r, korpuslar?, hans? korpusda hans? ixtisaslar?n t?dris olundu?una dair b?t?n m?m?lumatlar verilir. T?hsil proqram?n n?m?dd?ti, ?d?ni?lidirs?, ?d?ni?in miqdar? bildirilir. Valideyn v? ya?agird bu m?m?lumatlar?l?d? etdikd?n sonra ixtisas se?iminiz ?z? t?sdiql?dir. Odur ki, bu il "Niy? bura d?m?m?" dey?nl?r olmayacaq.

- ?d?ni?in m?bl??ind? d? d?yi?iklikl?r var, yoxsa ot?nlikl?r q?ml?r q?vv?d?dir?

- R?q?ml?rd? d?yi?ib. ?d?ni? haqq? bu il a?a??sal?n?b. Ot?n il ixtisasdan as?l? olaraq minimum 500 manat n?z?rd? tutulurdusa, bu il qiym?tl?r 350 manatdan ba?lay?r v? 500 manata q?d?r d?yi?ir.

- Q?bul prosesind? ne? pe?? t?hsil m?ssis?si i?tirak edir?

- 14-? pe?? t?hsil m?rk?zl?ri, 1-i t?dris m?rk?zi olmaqla b?t?n pe?? liseyl?ri v? pe?? m?kt?bl?ri i?tirak edir.

- Siyah?da h?l? f?aliyy?t g?st?rm?y?n Q?b?l? pe?? t?hsil m?rk?zi d? var?

- B?li, q?bul prosesin? Q?b?l?d? pe?? m?kt?bi v? turizm otel?ilik üzr? t?dris m?rk?zinin bazas?nda yarad?lan, m?m?asi standartlara uy?un Q?b?l? Pe?? T?hsil M?rk?zinin ixtisaslar? da sal?n?b. M?rk?zin n?vb?ti t?dris ilind?n f?aliyy?t? ba?layaca? n?z?rd? tutulub. Q?bul olunanlar yeni t?hsil ilind?n orada t?hsil ala bil?c?kl?r.

- Siyah?da ?T STEP Akademiyas?n?n ne? ixtisas? var?

- ?T STEP Akademiyas? d?vl?t-biznes ?m?kda?l??? ?r?iv?sind? h?yata ke?iril?n ?ox u?urlu layih?l?rd?ndir. Bu il ilk d?f? olaraq m?yy?n g?st?ricil?ri y?ks?k olan u?aqlar?n ?T STEP-d? t?hsil almaq imkan? olacaq. Q?bula bir ixtisas daxil edilib. Veb-dizayner ixtisas? üzr? h?m ?d?ni?li ?saslarla, h?m d? d?vl?t hesab?na t?hsil n?z?rd? tutulub. H?min ixtisasa q?bulda yaln?z tam orta t?hsilli v?t?nda?lar i?tirak ed? bilir v? attestat g?st?ricil?ri y?ks?k olan ?agirdl?r? ?st?st?nl?k verilir. Bildiyiniz kimi veb-dizayner ??n yarad?c?l?q, istedad bax?? m?s?l?l?ri ?ox ?n?mli oldu?undan t?sad?fi se?il?nl?rin olmas? arzuolunan deyil. ?z?nd? bu keyfiyy?tl?ri g?r?n h?r k?s s?n?d q?bulunda i?tirak ed? bil?r.

- ?xtisas se?imind?n sonrak? proses nec? olacaq?

- Prosesin sonunda b?t?n m?raci?tl?r elektron sistem vasit?si il? d?y?rl?ndiril?c?k v? yerl??dirilm? apar?lacaq. Bilirsiniz ki, haz?rda attestat bal? ?sas?nda "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rind? ixtisas se?imi apar?l?r. H?r namiz?d? 10 ixtisas se?m?y? imkan verilib. ?xtisaslar üzr? attestat g?st?ricisi uy?un olanlar h?min yerl?ri tutacaq. Onlar? sistem ?z?l y?erl??dir?c?k. Tutaq ki, a?paz ixtisas? üzr? Bak?da bir nec? t?hsil m?ssis?sind? pe?? haz?rl??? h?yata ke?irilir. H?min ixtisas?n oldu?u t?hsil m?ssis?l?rinin ham?s?n? se?m?k olar. Orta ixtisas bal?na g?r? yerl??dirilm? apar?lacaq v? v? avqustun 23-d?n tic?l?r elan olunaraq saytda yerl??diril?c?k. ?agirdl?r yerl??dirildikl?ri ixtisaslar üzr? t?hsil m?ssis?l?rin? s?n?dl?rini t?qdim ed?c?k v? m?sahib? komissiyas?na ehtiyac duyulmadan d?rs ili ba?layanda orada t?hsil alacaqlar.

- S?n?d q?bulu yerl?rinin f?rql?ndirilm?si n? il? ?laq?dard?r? D?vl?t hesab?na t?hsil alanlara yaln?z "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rind?, ?d?ni?li ?saslarla t?hsil almaq ist?y?nl?r? is? h?m d? t?hsil m?ssis?l?rinin ?z?nd? ixtisas se?m?y? imkan verilib...

- Bak? Bak? v? G?nc? üzr? b?dc? v? ya? ?d?ni?li ?saslarla t?hsil almaq ist?y?nl?r ?ancaq "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rin? m?raci?t etm?lidir. Rayonlarda olan "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rind? ham? ixtisas se? bil?r. ?d?ni?il?r is? "A "ASAN xidm?t"l? ya?a??, t?hsil m?ssis?sind? d? m?raci?t ed? bil?rl?r. Bel? olan halda i??g?t?r?nl? ?m?kda?l?q ?r?iv?sind? m?ssis?nin sifari?t etdiyi ixtisas üzr? ?agirdin s?n?dl?ri m?kt?bin ?z?n? t?qdim edil? bil?r. Bu istisna edil?rk?n i??g?t?r?nl?rl? ?m?kda?l?q m?s?l?l?ri n?z?r? al?n?b. Pe?? t?hsil m?ssis?l?rind? yerl?r, ad?t?n, sifari?l?r ?sas?nda m?yy?n olundu?undan m?ssis?l?rin ist?yi d? ?sas g?t?r?l?r. M?s?l?n, rayondak? hans?sa m?ssis? ona

İdareyə mülkiyyət sahəsinə üzrə müxtəssis üçün orada fəaliyyət göstərən peşə təhsil müəssisəsinə müraciət edir. Kadr hazırlıqna müəssisə öz investisiya ayırır. Belə olan halda müəssisənin səlahiyyətlərini də tələndirən almaq istəmir. Çünki götürənlər də məhkəmə qərarı olmadan onları göndərən kadrın məktəbin özündə sənədlər qəbulu həyata keçirilir. "ASAN xidmət" olmayan yerlərdə də məktəbin özünə müraciət mümkündür. Elektron qeydiyyat sistemi məktəblərdə də var.

- Peşə təhsilində 3 illik təhsil proqramı seçənlər üçün nəzərdə tutulan kriteriya nədir? Nəticə nədir?

- Tutaq ki, ali təhsilli biri müəyyən vaxtdan sonra ixtisasına məktəb bazarında tələbat olmağını fərq edər. Bu fərqli bir ixtisasa keçməyi istəyən birini təbii ki, bu zaman məktəb bazarının tələbini nəzərdə alaraq və qərar zamanı kəskinliyində, məsələn, 6 ay, 1, ya da 2 il ərzində tam yeni ixtisasa keçməyi nəzərdə tutur. Bu, peşə təhsilinin əsas üstünlüyüdür. Daha bir üstünlüyü isə attestat almağa imkan verən proqramın da olmasıdır. İlk peşə ixtisas təhsili müəssisələrində ümumi orta təhsil bazasından sənədlər verənlər attestat verənə tam orta təhsil tələf etməsinə imkan verən proqram var. Həmin proqramı gələnlər peşə ilə yanaşı, tam orta təhsili bitirmələri də tələf etməyə imkan verir. Oudur ki, sadəcə orta təhsil haqqında attestat tələf etməyə üçün müraciət edənlərdə rast gəlinir. Məhz bunu nəzərdə alaraq qərar gəldi ki, 3 illik təhsil proqramları üzrə peşə ixtisas təhsilini maksimum 2 il ərzində ümumi orta təhsil bazasından bitirənlər əməli edək.

- 3 illik təhsil proqramının digər rəndən fərqi varmı?

- Attestat alması üçün burada həmin ümumi təhsil proqramları həyata keçirilir, həmin də peşə təhsili öyrədilir. Ona görə də sadəcə ixtisas tələf etməyə istəyənlər üçün 1 və 2 illik qruplar var.

- Sizcə, bu il uurların davamı olacaqmı?

- Vəlahevə deyim ki, dünya praktikasında insanlar 40-50 faiz qədər peşə təhsilini istiqamətlənir. Nəinki əf etməyi ölkələrdə. Ağırda 70 faizi peşə təhsilini seçir və xüsusilə texniki yönümlü ixtisaslar üzrə ixtisaslaşır. Bizdə isə bu, çox azdır, cəmi 11 faiz təşkil edir. Peşə təhsilinin əhalinin maraqlı vəziyyətinə nəzər aldığımızda, ötən ilin nəticələrində, bəzi müəahidələr də, çox böyük ümid yaradır. Bilirsiniz ki, son illərdə həyata keçirilən islahatlar, iqtisadiyyatın yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymasından məktəb bazarının mövcud vəziyyəti, Azərbaycan və dünya iqtisadiyyatının qarşılıqlı inteqrasiyası insanların dünyagörüşündə dönüşü sərbəst oldu. Keçən bir il ərzində peşə təhsili ilə bağlı ölkə rəhbərliyi, o cümlədən Təhsil Nazirliyi xəttilə kifayət qədər uurlu islahatlar həyata keçirildi. Həmin islahatlar da ümumi proses təkan verdi və əhalinin peşə təhsilinin marağını artırdı. Bu maraq ötən il özünü qəbul prosesində göstərdi. Nədi isə maraq daha yüksək vəziyyətə müəahidə olunmaqdadır. Çünki ötən bir il ərzində peşə təhsili müəssisələrinin həyatiyyəti artıran ciddi proseslər gedib. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi" təsdiq edildi. Eyni zamanda, ilk peşə ixtisas təhsili müəssisələrində rəşionallaşma tədbirlərinə start verildi. Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 11 oktyabr tarixli 405 nömrüli Qərarı ilə Bakı və Gəncə şəhərlərində yerləşən 32 ilk peşə ixtisas müəssisəsi birləşdirilərək onları bazasında dövrün tələblərinə cavab verən 13 ixtisaslaşmış peşə təhsil mərkəzləri yaradıldı. Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 5 iyun tarixli Qərarı ilə Qəbələ Peşə Məktəbi Qəbələ Turizm və Otelçilik üzrə Peşə Tədris Mərkəzi ilə birləşdirildi, onları bazasında Qəbələ Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi yaradıldı.

Aparılan islahatlar dövlətin diqqəti, bu sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələrdə maddi-texniki bazanın gücləndirilməsi insanların peşə təhsilində olan marağın müsbət mənada təsir etdi. Eyni zamanda peşə təhsili üzrə müxtəssislərin peşəkar olaraq cəmiyyətdə mühüm mövqə tutması da təsir edən əsas amillərdir.

"Azərbaycan müəllimi"